

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Lausunto 23/1996 vp

Hallituksen esitys 90/1996 vp

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 4 päivänä kesäkuuta 1996 hallituksen esityksen 90/1996 vp laiksi kirkkolain muuttamisesta hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina esittelijä Tuula Lybeck opetusministeriöstä, kirkkoneuvos Matti Halttunen kirkkohallituksesta ja professori Mikael Hidén.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunoittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan kirkkolakia muutettavaksi niin, että kirkolliskokouksen tekemään kirkkolakiehdotukseen voidaan tehdä asiasisältöön vaikuttamattomia muutoksia hallituksen esitystä valmisteltaessa ja eduskuntakäsittelyn aikana. Jos muutostarvetta ilmenee, olisi pyydetävä kirkolliskokouksen lausunto siitä, onko aiotulla muutoksella vaikutusta asiasisältöön. Kirkkolakiin ehdotetaan lisäksi eräitä lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Perustuslakivaliokunta kiinnitti kirkkolakiesityksen (HE 23/1993 vp) käsittelyn yhteydessä huomiota siihen, ettei kirkolliskokouksen ehdotamaan kirkkolakiin voida tehdä eduskunnassa ”edes asiasisältöön vaikuttamattomia, esimerkiksi kirjoitusteknisiä parannuksia” (PeVL 20/1993 vp). Nyt käsillä olevalla esityksellä pyritään korjaamaan tämä epäkohta, sillä lain 2 luvun 2 §:n uuden 2 momentin perusteella tulisi mahdolliseksi oikaista kirkkolakiehdotuksessa oleva

lainsäädäntötekniinen virhe edellyttäen, että oikaisu ei vaikuta lakiehdotuksen sisältöön. Kirkkolakiehdotusta voitaisiin ehdotetussa menettelyssä muuttaa asianomaista hallituksen esitystä valmisteltaessa ja käsiteltäessä sitä eduskunnassa. Kirkolliskokouksen tulisi antaa lausunto ennen oikaisun tekemistä.

Ehdotettu menettelytapa lieventää jonkin verran kirkkolain erityiseen säätämisyjärjestykseen sisältyviä eduskunnan ja tasavallan presidentin lainsäädäntövallan rajoituksia. Säätelyn tällaisen luonteen perusteella, ja kun otetaan huomioon edellä mainitussa lausunnossa kirkkolain valtiosääntöisen erityisaseman pohjalta kirkkolain 2 luvun 2 §:n 1 momentin säännöksistä esitetty, on selvää, että ehdotettu menettelytapa ei vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Kirkolliskokouksen tekemän lakiehdotuksen muuttaminen olisi kytketty edellytyksiin, jotka poikkeavat sanonnallisesti valtiopäiväjärjestyksen 73 ja 73 a §:n mukaisesta vaatimuksesta leppäämään jätettäväksi hyväksytyn lakiehdotuksen ja vahvistamatta jääneen lain hyväksymisestä niitä uudelleen käsiteltäessä ”asiasisällöltään muuttamattomana”. Valiokunta pitää perusteltuna, ettei kirkkolakiehdotuksen muuttamismahdollisuuksien rajoja arvioida kyseisten perustuslainkohtien säätämistarkoituksesta käsin, mihin asiaa ei ole kytkettykään hallituksen esityksessä. Kirkkolakiehdotukseen tehtävien muutosten laajuuden kannalta merkittäväksi seikaksi käytännössä muodostunee kirkolliskokouksen asema menettelyssä. Esityksen tarkoituksena on sitoa kirkkolakiehdotuksen muuttaminen kirkolliskokouksen ilmaisemaan myönteiseen kantaan. Tällainen tarkoitus ei täysin selviä säännöstekstistä mutta on kuitenkin sopuisuudessa kirkolliskokouksen aloitemonopolin kanssa.

Lopuksi valiokunta kiinnittää huomiota säädösteknisen tarkastuksen tärkeyteen kirkkolain valmistelussa. Nykyisten järjestelyjen riittävyyttä on arvioitava ja selvitettävä, voidaanko kirkolliskokouksen ehdotusten viimeistelyssä tur-

vautua siihen tarkastukseen, johon valtioneuvoston piirissä valmisteltavat lakiesitykset pääsääntöisesti tulevat.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ville Itälä /kok, varapuheenjohtaja Johannes Koskinen /sd, jäsenet Esko Helle /vas, Gunnar Jansson /r, Ulla Juurola /sd, Anneli Jäätteenmäki /kesk, Risto

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Kuisma /sd, Osmo Kurola /kok, Johannes Leppänen /kesk, Riitta Prusti /sd, Veijo Puhjo /va-r ja Jorma Rantanen /sd sekä varajäsenet Juha Karpio /kok ja Vuokko Rehn /kesk.
